

Robert Vannoy, Historia ya Agano la Kale, Hotuba ya 10

Uumbaji wa Mwanamke, Nadharia ya Mageuzi

4. Uumbaji wa Mwanamke

a. Hitaji Lililoonyeshwa

Tunajadili Mwanzo sura ya 2 na tumefikia 4. “Uumbaji wa mwanamke.” Umegundua kwenye karatasi yako ya muhtasari kuna mambo madogo kadhaa, ya kwanza ambayo ni, “hitaji limeonyeshwa.” Tunapata hili katika Mwanzo sura ya 2 mistari ya 18 na inayofuata: “na Bwana Mungu anasema, si vema huyo mtu awe peke yake, nitamfanyia msaidizi wa kufanana naye.”

Kisha kauli ambayo King James inatafsiri. “Nitamfanyia msaidizi anayemfaa.” Neno lililotafsiriwa hapo “anayemfaa” linaonyesha kwamba walilingana kwa njia ya kufanana. Sitakupa neno la Kiebrania lakini ukiangalia neno la Kiebrania katika kamusi ya Kijerumani utagundua kwamba ufafanuzi hapo ni “msaidizi sawa na anayemtosha.” Kwa hivyo Bwana anasema kwamba si vizuri kwamba mwanamume awe peke yake, anapaswa kuwa na msaidizi anayemlingana na yeye mwenyewe, ambaye ni sawa na anayemtosha yeye mwenyewe. Tunaweza kufikiri kwamba neno “msaada” linamaanisha udhalili, tukirudi kwenye sura ya 1, unakuta mwanamume na mwanamke waliumbwa kwa mfano wa Mungu na wanasimama sawa mbele za Mungu wote walioumbwa kwa mfano wake. Lakini mwanamke anapaswa kuwa msaidizi wa mwanamume si mtumwa wake. Yeye ni mmoja anayemkamilisha mwanamume, anayelingana na mwanamume, lakini kabla ya Mungu kumpa mwanamke Adamu, Adamu anaambiwa kwamba atawapa majina viumbe vyote, wanyama wote. Kwa hivyo unasoma katika mstari wa 19 kwamba, “BWANA aliwaleta wanyama hawa wote wa kondeni na ndege wa angani ili aone atawaitaje.” Katika mstari wa 20 inasema kwamba Adamu aliwapa majina ng'ombe na wanyama wa porini lakini kifungu cha mwisho cha mstari wa 20, “hakupatikana msaidizi aliye sawa naye, aliyefanana naye.” Nadhani lengo la nyenzo hii ni kusisitiza na kuonyesha kwamba katika viumbe hawa wote hai, hakukuwa na viumbe vilivyofanana na Adamu, ambavyo vilikuwa kama Adamu. Kulikuwa na tofauti kati ya viumbe na Adamu

na akajua hilo.

Inaposema kwamba Adamu alipaswa kuwapa viumbe hawa wote majina, inamaanisha zaidi ya kuwapa jina tu. Labda aliwatambulisha kwa namna fulani kwa majina yao ambayo yangehusisha kuelewa kitu kuhusu tofauti kati ya wanyama na katika mchakato huo anakuwa na ufahamu kamili wa tofauti kati yake na wanyama na hitaji lake la ushirika na mwenzi aliye na mfano wake mwenyewe.

b. "Ubavu" wa Adamu au ni "Upande" Baada ya Mungu kumuumba mwanamke katika mistari ya 21 na 22, Adamu anasema, "sasa mwishowe" hii haiko katika King James "huu ni mfupa wa mifupa yangu, nyama ya nyama yangu." Sasa mwishowe, sasa baada ya kuwachunguza viumbe hawa wengine wote, na kuona kwamba hakukuwa na mmoja aliyelingana naye, sasa mwishowe, mwanamke anafanana naye. Mwanamke si zao la maendeleo ya mageuzi. Sasa unasoma katika mstari wa 21, Mungu alimsababishia Adamu usingizi mzito. Akalala. Akachukua mbavu zake moja na kuzifunga nyama. Kwa hivyo BWANA anamletea Adamu usingizi huu mzito, kama ganzi unayoweza kusema.

Alipokuwa amelala, kama King James anavyotafsiri, Mungu alichukua mbavu zake moja, na kumfanya mwanamke katika mstari wa 22. Neno la Kiebrania la "ubavu," ambalo linatumika hapa, kwa hivyo kwa wale ambao mmetumia *salab ya Kiebrania*, katika umoja lakini hapa liko katika umbo la wingi hapa kwa sababu mnajua linasema, "alichukua moja ya mbavu zake." Jambo la kufurahisha ni kwamba neno hili ni gumu kutafsiri katika muktadha huu. Jambo la kufurahisha ni kwamba katika matukio mengine, kwa ujumla lina maana ya "upande," hapa ndipo mahali pekee ambapo limetafsiriwa "ubavu" katika Agano la Kale lote. Ukiangalia matumizi ya neno hilo, utapata matumizi mbalimbali, lakini kila wakati yakiwa na wazo la upande. Sio kila wakati lakini kwa kawaida matumizi ya upande, katika Kutoka 25:12, "utatengeneza pete nne za dhahabu, uziweke katika pembe nne na pete mbili zitakuwa upande mmoja wake na pete mbili upande mwingine wake," zikimaanisha sanduku la agano. Kwa hivyo upande mmoja wa sanduku na upande mwingine wa sanduku. Na hilo ndilo neno hili. Mstari wa 14 ni sawa. Kando ya sanduku, katika Kutoka 27:7, "mti utawekwa ndani ya pete, miti itawekwa

pande mbili za madhabahu.” Kutoka 26:20, na upande wa pili wa maskani na upande wa kaskazini kunapaswa kuwa na mbao 20—upande wa maskani. “Daudi na watu wake walipokuwa wakiendelea na safari yake, Shimei naye akaenda zake kando ya kilima, kando ya kilima” (2) Samweli 16:13).

Sasa tatizo ni kwamba, katika muktadha wa Mwanzo 2:21, una umbo la wingi, linatanguliwa na "moja ya" kwa Kiebrania. Alipokuwa amelala alichukua "moja ya" na labda kwa sababu ya matumizi ya neno hili hapo awali, 1 Mfalme 6, wazo la ubavu limechaguliwa kama tafsiri inayofaa. Matumizi ya neno la 1 Mfalme 6:15 ambapo unasoma kuhusu Sulemani akijenga hekalu, alijenga kuta za nyumba ndani kwa mbao za mierezi. Sasa mbao ni umbo la wingi tena. Mbao za mierezi, ni matumizi yasiyo ya kawaida lakini katika muktadha inaonyesha mbao. Sakafu za kuta za nyumba na dari alizifunika ndani kwa mbao na ndani kwa mbao za manyoya. Mbao ziko katika umbo la wingi. Kwa hivyo kwa aina hiyo ya matumizi katika 1 Mfalme 6, mchanganyiko wa matumizi ya moja ya kabla ya neno hapa Mwanzo 2:21. Wengi wamefikia hitimisho, kwamba tafsiri bora zaidi katika muktadha ni "ubavu." Ingawa hili si neno mahali pengine linalotumika kama ubavu. Tafsiri ya NIV inatafsirije? Lazima nihakikishe hilo. Vipi kuhusu NRSV? Labda "mbavu" pia. Nadhani kutafsiri kama mbavu ni wazi zaidi kuliko matumizi ya neno la Kiebrania yangependekeza. Lakini siwezi kupendekeza tafsiri bora zaidi, unaweza kusema "alichukua kutoka upande" na kuacha kile alichochukua kutoka upande bila kuelezewa kama uwezekano, lakini hiyo haifafanui umbo la wingi. Kwa hivyo unaona hapo ndipo ulipo na tafsiri ya tatizo. Ukisoma baadhi ya fasihi, kifungu hiki mara nyingi hudhihakiwa, "Mwanamke alichukua mbavu kutoka kwa mwanamume." Wanawake wana mbavu moja pungufu kuliko mwanamume. Jambo zima ni la kudhihakiwa. Kuna utata fulani kuhusu maana halisi ya neno hili katika muktadha huu. Mbavu ni tafsiri inayofaa lakini labda ni wazi zaidi kuliko unavyoweza kupata kutoka kwa matumizi mengine.

Kwa vyovyote vile, jambo lingine linaloimarisha wazo hilo la ubavu, ni kauli ya Adamu katika mstari wa 23. Alipomwona mwanamke, alisema, “sasa huyu ni mfupa wa mifupa yangu, nyama ya nyama yangu.” Kwa hiyo mfupa ukachukuliwa. Lakini swali ni

kama hilo limekusudiwa kusukumwa kwa kiwango hicho, kwa maana halisi au kama ni la kitamathali zaidi kuhusiana na uhusiano wa karibu. Katika 2 Samweli 5:1 unasoma, “kisha makabila yote ya Israeli yakaja Hebroni kuzungumza na Daudi nao wakasema, Sisi ni mfupa wako na nyama yako.” Israeli wote walikuwa wakimwambia Daudi, sisi ni mfupa wako na nyama yako. Ni wazi, usemi hapo ni ukaribu kwamba yeye ni mmoja wao. Labda ungesema vivyo hivyo katika Mwanzo 2:23 wakati usemi wa Adamu, “huyu hapa ndiye anayelingana nami ambaye amejengwa kutokana na kile kilichoondolewa kwangu.” Ndiyo. Hiyo ilikuwa 2 Samweli 5:1.

Kama kweli ilikuwa ubavu uliochukuliwa nadhani hiyo ndiyo hoja. Ni wazi kwamba kuna kitu kilichochukuliwa kutoka kwa mwanamume, nyama yake ikafunguliwa, ikawekwa katika usingizi huu mzito, na kutokana na kile kilichochukuliwa, mwanamke aliumbwa. Huenda hiyo ilikuwa ubavu, huenda ikawa zaidi ya ubavu. Imechukuliwa kutoka upande wa mwanamume ni wazi.

c. Adamu na Umoja wa Wanadamu   Jambo ni kwamba Adamu anapoamka na kumwona mwanamke, anatambua kitu chake mwenyewe. Kisha usemi hutolewa katika umbo la kishairi la Kiebrania. Ukiangalia NIV unaweza kuona kwamba jinsi mistari ilivyowekwa, si kwa nathari bali kwa ushairi. Anasema, "huyu sasa ni mfupa wa mifupa yangu, nyama ya nyama yangu, ataitwa mwanamke, kwa maana alitolewa kwa mwanamume." Miongoni mwa wanyama hakuwa amepata mwenzi kama huyo, lakini anapata msaidizi anayelingana naye, huyo ni mtu kama yeye. Mungu alikuwa amempa mwenzi na anatambua umoja kati yake na mwanamke. Tazama maana ya mwanamke kuumbwa kutoka kwa mwanamume. Nadhani ni wazi kwamba kuna umuhimu hapa, si tu kuhusiana na asili ya mwanamke kutoka kwa mwanamume kama tendo maalum la uumbaji la Mungu, lakini pia kuna umuhimu kwa taasisi ya ndoa. Nadhani tunapata umuhimu katika mstari wa 24 kwa sababu mara moja unasoma kauli hii, "kwa hivyo, mwanamume atamwacha baba yake na mama yake, ataambatana na mkewe, nao watakuwa mwili mmoja."

Katika orodha yako ya vitabu nimerejelea ukurasa huu wa Francis Schaffer 45.

Schaffer anasema "hakika ukweli wa kuumbwa kwa mwanamke kutoka kwa mwanamume una umuhimu dhahiri wa kifalsafa kwa sababu inamaanisha kwamba mwanamume ni mwanamume wa kipekee na hakutoka tu ghafla, wala hakutoka katika mwanzo mwingi. Kulikuwa na mwanzo na mwanzo halisi katika umoja wa mwanamume mmoja, mtu mmoja aliyetofautishwa na wote waliomtangulia, kisha akatofautishwa kwa maneno ya mwanamume na mwanamke. Ni picha hii ya mwanamume ambayo inatoa nguvu kwa dhana ya Kikristo ya umoja wa wanadamu. Ulimwengu unajaribu kupata msingi wa kuthibitisha kwamba wanaume wote ni mmoja. Lakini Mkristo hana tatizo hili. Kwa maana tunaolewa kwa nini wanadamu wameungana. Zaidi ya hayo, tunaweza kuanza kuelewa kitu kuhusu ndoa kwa sababu Mungu mwenyewe huunganisha kifungo cha ndoa na ukweli wa umoja wa wanadamu. Kwa hivyo, tunaweza kuelewa kitu kuhusu upekee wa muungano wa mwanamume na mwanamke wanaounda kitu kimoja. Wanakuwa mwili mmoja. "Mwanamume" mwenye herufi kubwa M ni sawa na mwanamume na mwanamke. Na mwanamume mmoja muungano mmoja wa mwanamke, huuunganisha tena umoja huo."

d. Mwanzo 2:24 Maoni ya Msimulizi: Maelezo au Amri Sasa wafasiri wengi wanakubali kwamba kauli hiyo katika mstari wa 24 ni maneno ya mwandishi si mwendelezo wa maneno ya Adamu. Tazama katika mstari wa 23, Adamu anasema, "Sasa, huyu ni mfupa wa mifupa yangu, nyama ya nyama yangu, ataitwa mwanamke, kwa sababu alitolewa katika mwanamume." Sasa unapata, si mwendelezo, bali maoni ya msimulizi. Hilo halifanyi kuwa si neno la Mungu, kwa kweli, mstari huo umenukuliwa na Kristo katika Mathayo 5. Swali ni kuhusu mstari wa 24, je, hili lichukuliwe kama maelezo au amri? "Kwa hiyo mwanamume atamwacha baba yake na mama yake, ataambatana na mkewe, nao watakuwa mwili mmoja." Je, hilo ni maelezo au kitu kinachotokea wakati wote? Au ni amri, amri, ya kitu ambacho mwanadamu lazima afanye hivyo. Kuna wale ambao wameichukua kama amri. Sintaksia ya Kiebrania ingeruhusu ieleweke kwa njia yoyote ile, ni umbo la kitenzi lisilokamilika. "mwanadamu atamwacha baba yake na mama yake," wakati usio kamili katika Kiebrania unaweza

kuwa amri ya kutoa amri au inaweza kuchukuliwa kama jambo la mara kwa mara au la kawaida - jambo ambalo hutokea kila wakati. Miongoni mwa wale waliolichukua kwa maana ya kwanza, kama amri, alikuwa John Calvin. Anasema kwamba "'ata' haipaswi kuchukuliwa kama wakati ujao bali kwa maana ya lazima." Kwa hivyo mwanamume lazima amwache baba yake na mama yake na kushikamana na mkewe. Na maoni yake yamo katika msingi wa mchakato wa ubunifu kwa sababu ya jinsi mwanamke alivyoubwa, mwanamume lazima afanye hivi. Kisarufi inawezekana kuielewa hivi, lakini pia inawezekana kuichukua kama ukweli, maelezo ya ukweli. Na nadhani hii ni bora. Na kwa maneno mengine, katika mstari wa 24 maelezo ya nini ni kwa mwanamume kumwacha baba yake na mama yake na kuungana na mkewe. Kwa nini mwanamume anafanya hivyo? Kwa nini hilo hutokea mara kwa mara? Kwa nini hilo ni jambo la kawaida, unaweza kusema. Sababu ya kwa nini inapatikana katika uumbaji. Mungu aliumba mwanamume na mwanamke katika umoja, na mwanamume na mwanamke wameumbwa ili kutafuta umoja huo na ushirika kati yao, huku wawili wakiwa mwili mmoja. Sasa nadhani kwamba maana ya yote hayo ni kwamba ndoa ya mke mmoja imetokana na uumbaji.

Kwamba msimamo wa pili ulizungumzia umoja wa wanadamu kwa ujumla, lakini pia una wazo hapa kwamba ndoa ya mke mmoja imetokana na uumbaji. Una maelezo hayo ya umoja huo wa ndani, kati ya mwanamume na mke wake. Kwa nini hivyo? Ni kwa sababu hapo awali walikuwa mmoja, na sasa katika uhusiano wa ndoa ndipo umoja unarejeshwa. Mwanadamu anajua basi kwa ufunuo wa kimungu katika simulizi hili la Mwanzo 2 kwamba mwanamke alichukuliwa kutoka kwa mwili wake mwenyewe na kwamba katika uhusiano wa ndoa, una kitu cha kurejeshwa kwa umoja huo wa asili.

Haupaswi kuweka kikomo cha usemi huo, "kuwa mwili mmoja," kwenye muungano wa kimwili wa ngono." Hakika inahusisha hilo na inajumuisha hilo na umoja kati ya mwanamume na mwanamke, unajieleza katika hilo. Kuna maoni katika 1 Wakorintho 6:16, ambayo inasema, "Msichokijua, ya kwamba yeye aliyeungwa na kahaba ni mwili mmoja." Hakika hiyo inazungumzia muungano wa kimwili, lakini nadhani kuna mengi zaidi ya hayo yanayohusika. Katika kauli hiyo, "mwanamume

ataambatana na mkewe nao watakuwa mwili mmoja," umoja, inaonekana kwangu, unahusisha muungano wa kiroho, kihisia, na kisaikolojia pamoja na muungano wa kimwili. Ni jambo gumu sana. Zote zinahusiana. Kisha tena, nadhani hilo linasisitiza na kusisitiza ukweli kwamba kwa aina hiyo ya umoja, ndoa ya mke mmoja ni muhimu.

Lakini nadhani hoja ya kile kinachozungumziwa hapo ni muhimu sana. Katika kifungo cha ndoa, watu wawili si wawili tena. Kwa maneno mengine, wanategemeana. Wanavutwa katika umoja ambao hauhusishi tu uhusiano wa kimwili bali muungano wa kiroho, kisaikolojia na kihisia wa watu wawili.

5. Vipi kuhusu Mageuzi? Sawa. Tuendeleo hadi 5. "Vipi kuhusu mageuzi?" Tena, kuna mambo madogo matatu. Ya kwanza ni maana ya neno hilo. Tunapozungumzia mageuzi tunapaswa kutambua kwamba neno hilo mara nyingi hutumika kwa njia tofauti. Mara nyingi, hutumika kwa nadharia kwamba kila kitu kilicho hai kimetokana na sababu za asili na kimetoka kwenye rahisi hadi ngumu kwa uteuzi wa asili. Hiyo ndiyo nadharia ya mageuzi makubwa. Ni amiba inayoendelea hadi nadharia ya wanadamu. Hapo awali, katika baadhi ya zamani za kale sana, vitu vilikuja pamoja katika hali kama hizo. Msingi uliumbwa, kwamba uhai ulianza kujitofautisha, na kupitia mchakato wa wakati na uteuzi wa asili, hatimaye aina zote za viumbe hai ambavyo sasa tunajua vimepitia mchakato huo. Hiyo ndiyo maana ya kawaida na matumizi ya neno hilo, na nadhani tunaweza kusema bila sifa yoyote kwamba hakuna njia ambayo wazo hilo linaweza kuoanishwa na simulizi la uumbaji la Mwanzo 1-3.

Sasa jambo la kufurahisha ni kwamba, maswali mazito kuhusu nadharia ya mageuzi ya miaka 10-15 iliyopita yameulizwa na wanasayansi hodari. Hata, sifikirii hapa kuhusu wanasayansi wa uumbaji ambao wameuliza maswali haya kuhusu nadharia ya mageuzi, bali na wanasayansi hodari ambao hawajajitolea kwa imani ya Kikristo ya asili. Hata na watu kama hao, maswali mazito yanaulizwa kuhusu nadharia ya mageuzi. Mfano mmoja wa hilo umeorodheshwa katika orodha yako ya vitabu. Juu ya ukurasa wa 9. Ingizo la tatu, Sir Fred Hoyle. Jina ni *Mageuzi kutoka Anga* . Sijui kama kuna yeyote kati yenu amesikia kuhusu kitabu hicho kilipotolewa mwaka wa 1981. Nina mapitio yake

hapa ambayo yanatoa wazo fulani la maudhui ya kitabu hicho na nitawasomea baadhi ya sehemu za kitabu hicho. Mapitio hayo yanasema, "mwanasayansi mashuhuri wa Uingereza ameibua shambulio jipya kutoka kwa nadharia ya Mageuzi ya Darwin akisema kwamba uwezekano wa kuwa kweli ni mdogo sana kiasi cha kuwa wa kipuuzi." Bila shaka, mwandishi wake ni Sir Fred Hoyle, mwanaastronomia na mtaalamu wa hisabati anayetambuliwa kimataifa, pia anahusishwa na Jumuiya ya Wanajimu ya Kifalme, alianza kuongoza vyo vikiu nchini Uingereza na Marekani pia.

Mapitio yanaendelea kusema, "anapinga moja kwa moja dhana ya Darwin ya mageuko ya taratibu ya aina tofauti za uhai kutoka asili moja na pia kwamba seli hai za kwanza zilitengenezwa kwa mchakato wa nasibu wa mawimbi fulani ya awali, kwamba uwezekano wa hilo kutokea si mbali sana na sifuri," anasema. Hoyle ana umri wa miaka 67 na heshima nyingi katika uwanja wake, yeye si Mkristo na utafiti wake hautegemei Maandiko. Badala yake, unategemea uchambuzi wake wa hali hiyo, anasema "molekuli za kibiolojia sasa zinajulikana kuwa ngumu sana, kwamba maagizo yaliyo wazi kabisa yalikuwa muhimu kwa mkusanyiko wao, na kwamba njia zingine za uteuzi wa asili zilihitajika kwa ajili ya ukuaji wa maisha. Taarifa zinazohitajika zilitoka kwa akili ."

Sasa hayuko tayari kuiita akili Mungu, lakini anasema kwamba lazima ilitoka kwa akili, "mzuka unaovutia" anaouita. Ushahidi mpya unaonyesha waziwazi na kwa uhakika asili ya ulimwengu. Wazo lake ni kwamba uhai haukutoka sayari hii bali angani mahali fulani. Lakini anachosema ni kwamba, huwezi kuelezea ugumu wa aina nyingi tofauti za uhai kwa msingi wa nadharia hii ya mageuko. Anadhani haina maana. Katika kuielezea kesi hiyo waandishi hawa wawili, Ray Fine wanataja mikrobiolojia, hisabati, teknolojia ya kompyuta na rekodi ya visukuku dhidi ya Nadharia ya Darwin. Nadharia hiyo inapunguzwa na maarifa mapya.

Wanasema kwamba mwanapaleontolojia kwa miaka mingi wamekuwa wakitambua uhusiano wa polepole wa mageuko unaohitajika na nadharia ambayo haujatokea, lakini haujatoa hisia nyingi kwa maoni ya jumla. Uwezekano wa mchanganyiko wa kemikali nasibu katika baadhi ya supu za awali zinazozalisha vimeng'enya vya msingi vya maisha ni moja hadi kumi hadi nguvu ya 40 au moja

ikifuatiwa na sifuri elfu 40, wanasayansi hao wawili wanahesabu.

Ugumu katika Kuendelea Zaidi ya UDarwin katika Mfumo wa Elimu: Uthabiti

Wanasema kwamba nafasi ni ndogo sana kiasi kwamba ingekuwa ya ajabu, hata kama ulimwengu wote ungekuwa na supu ya kikaboni. Hali hii inajulikana sana kwa wanajenetiki na bado hakuna anayeonekana kukubali. Kama UDarwin haungekuwa wa kutamanika kijamii, bila shaka ungekuwa vinginevyo. Kwa hivyo anasema kwamba sababu ya kuendelea kwa nadharia ni kwamba si msingi wa kisayansi kuwa nadharia inayoshawishi, ni kitu kinachotamanika kijamii. "Wanatambua uasi wao wenyewe". Ningepaswa kusoma sentensi iliyotangulia, "mara tu jamii nzima inapoanza kujitolea kwa seti fulani ya dhana, mwendelezo wa kielimu hufanya iwe vigumu sana kubadilisha muundo" mwandishi anasema "labda lazima uamini dhana hizo au utaitwa mzushi." Wanaona uasi wao wenyewe haujapokelewa na shambulio kali kama walivyotarajia. Lakini kwa ukuta wa ukimya katika majarida ya kisayansi, ambayo huelekea kukubali dhana yoyote ili kuunga mkono Udarwin. Kila mwanahisabati mwenye uwezo wa nafasi angekuhakikishia kwamba wazo kama hilo la Udarwin halikuwa na nafasi ya kufanya kazi, na wanachozungumzia ni mabadiliko ya mabadiliko ambayo yanaelezea maendeleo ya viumbe hai vya hali ya juu. Kila mtaalamu wa kompyuta hakika atakujulisha, kutupa makosa ya nasibu kwenye kompyuta sio njia ya kuiboresha. Udarwin hautoshi kuelezea mabadiliko ya mageuzi ambayo yametokea kama mwandishi anavyosema.

Carl Henry kuhusu Nadharia ya Mageuzi Sasa, nilisoma kutoka kwa urefu wa mapitio hayo na kielelezo cha mfano mmoja wa aina ya maswali ambayo yanaulizwa hivi karibuni kuhusu nadharia ya mageuzi. Hata hivyo, kama wanavyosema, katika jumuiya ya kisayansi kwa ujumla, nadharia hiyo haiondolewi kabisa, ni vigumu sana kuihamisha, uwekezaji wa muda na nguvu unaoongezeka, kujitolea kwa nadharia na uandishi na mengine yote katika kuunga mkono nadharia ya mageuko.

Mapitio haya, sina tarehe ya ukaguzi huu. Acha niunganishe na kitabu cha Hoyle na baadhi ya mawazo haya ambayo kwa ujumla yameandikwa kwa majadiliano ya Carl

Henry katika *God Revelation and Authority*. Ni ingizo la pili pale katika ukurasa wa 9. Kuna sehemu ndefu ambapo anajadili hali ya sasa kwa heshima ya nadharia ya mageuko. Ni sura inayofaa kusomwa, sura nzima hapa. Lakini kwenye ukurasa wa 178, anajadili kitabu cha Hoyle. Na anasema kwamba Hoyle anaonyesha uwezekano uliojadiliwa pia na watu wengine, kwamba uhai ulifika duniani kutoka anga za nje.

Imenakiliwa na Hifadhi ya Keziah
Imehaririwa vibaya na Ted Hildebrandt
Hariri ya mwisho na Rachel Ashley
Imesimuliwa tena na Ted Hildebrandt